

POWTÓRKA PRZED MATURĄ

NOTATKA O POKOLENIU KOLUMBÓW I K.K BACZYŃSKIM

POKOLENIE KOLUMBÓW – przedstawiciele, doświadczenia pokoleniowe

- są pokoleniem pisarzy urodzonych na początku lat 20. XX w
  - środowisko uczniów warszawskiego gimnazjum S. Batorego
  - bohaterowie „Kamieni na szaniec” A. Kamińskiego
  - okres II wojny światowej przypada na czas ukończenia liceum/podjęcia studiów
  - polskie szkoły wyższe i średnie zostają zamknięte przez okupanta
  - zaangażowani w działalność konspiracyjną
  - walka w powstaniu warszawskim
  - są ofiarami represji: łapanki, więzienia, wywózki do obozów to ich codzienność
- czasy zniewolenia są im znane tylko z literatury, wychowani w wolnej Polsce, w chwili wybuchu II wojny światowej mają 18, 19, 20 lat
- A. Dawidowski J. Bytnar
- T. Zawadzki
- K.K. Baczyński – czołowy przedstawiciel pokolenia Kolumbów
- uczestniczą w tajnym nauczaniu:– tajne komplety
- studia na latającym uniwersytecie
- wstępują do Armii Krajowej, Szarych Szeregów– prowadzą akcje dywersyjne i sabotażowe
- niektórzy – np. Baczyński – giną w czasie powstania
- Tadeusz Borowski trafia do obozu w Auschwitz

Wojna zabiera Kolumbom najlepsze lata życia, zmusza do porzucenia marzeń, planów oraz narzuca konieczność podjęcia walki z okupantem w obronie ojczyzny.

WIERSZ K. K. Baczyńskiego „POKOLENIE”

1. K. BACZYŃSKI – najwybitniejszy przedstawiciel Pokolenia Kolumbów

WIEDZIEĆ WIĘCEJ Nazwa Kolumbowie pochodzi z książki Romana Bratnego *Kolumbowie. Rocznik 20*. takim właśnie zbiorczym terminem zwykło określać się całe pokolenie twórców urodzonych w wolnej Polsce (około roku 1920), które wkroczyło w drugą wojnę światową jako młodzież, lecz zostało przez nią zmuszone do przedwczesnego osiągnięcia wieku dojrzałego. Tym, którzy jakimś cudem mieli przeżyć wojnę, nikt nie wróżył pięknej przyszłości. Dlatego też nazywano owych młodych twórców „pokoleniem straconym”, „pokoleniem bez przyszłości”, „pokoleniem czasu burz” oraz „pokoleniem

apokalipsy spełnionej”.

UWAGA: Konspekt należy czytać równoległe z lekturą wiersza *Pokolenie*. Poniższą notatkę warto uzupełnić odpowiednimi cytatami. Patrz: nawias kwadratowy.

Wiersz *Pokolenie* – nawiązuje do sytuacji, w jakiej znaleźli się Kolumbowie w czasie wojny. Wskazuje na to:

- tytuł wiersza – *Pokolenie* – czyli: generacja K. K. Baczyńskiego
- podmiot liryczny używa liczba mnoga: *Nas nauczono..., I tak staniemy na wozach...* – mówi więc w imieniu zbiorowości, do której też się zalicza

Losy pokolenia Kolumbów w świetle wiersza Baczyńskiego:

Część I wiersza

Analiza

obraz dojrzewającej natury *ziemia dojrzała, kwiaty to krople miodu* – dorodność owoców, obfitość plonów = ŻYCIE

głowa obcięta, krzyk, skręcone ciała, – pojawia się motyw krwi (*rosa czerwona, to krew tak nabiera w żyłach*) – słownictwo negatywnie wartościujące, tematyka śmierci = ŚMIERĆ

sytuacja ludzi:

Interpretacja

„dojrzewające”, osiągające dorosłość pokolenie Kolumbów

dramat tego pokolenia: jest to pokolenie, które dojrzewa ale nie do życia, tylko do śmierci jest to tzw. „stracone pokolenie” – wojna zabrała im wszystko: młodość, marzenia, bez troskę... życie

– osaczeni, – żyjący w poczuciu zagrożenia, – zastraszeni, – żyjący w ukryciu, – zezwierzęceni

[CYTATY]

Wniosek → dramatyczna sytuacja pokolenia została ukazana za pomocą kontrastowego zestawienia obrazu natury (czas obfitych zbiorów) z zachowaniem ludzi, którzy osaczeni przez zło, starają się przed nim ukryć.

Część II wiersza → zawiera charakterystykę systemu wartości, którymi to pokolenie się kieruje (dekalog pokolenia)

DEKALOG POKOLENIA KOLUMBÓW

Nas nauczono – nie ma miłości – JEST NIECZUŁOŚĆ, OBOJĘTNOŚĆ
Nas nauczono – nie ma litości – JEST BEZDUSZNOŚĆ, MŚCIWOŚĆ

Nas nauczono – trzeba zapomnieć – JEST NIENAWIŚĆ, CHEĆ ZEMSTY

– epitety: bolesne, mroczne, źli – takimi uczyniła ludzi wojna

[cytat: .....]

– motyw ciemności mroku: wojna to czas panowania zła

[cytat: .....]

– metafora: serce = kamień

[cytat: .....]

→ wojna nauczyła pokolenie Kolumbów życia według PRAW ODWRÓCONEGO DEKALOGU, zniszczyła ich moralność

→ wartości, którymi kieruje się to pokolenie stanowią ZAPRZECZENIE DEKALOGU I WARTOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKICH.

Część III wiersza – powojenne losy pokolenia (wizja przyszłości)

Jaka będzie przyszłość tego pokolenia?

- losy generacji są niepewne
- Zakończenie wiersza podkreśla tragizm młodego pokolenia:

„Czy nam postawią z litości chociaż nad grobem krzyż”

osoba mówiąca nie jest w stanie przewidzieć, czy w przyszłości jej pokolenie stanie się bohaterem nowożytnej Iliady, czy ktokolwiek będzie o nim pamiętał

- Wojna zmieniła to pokolenie: człowiek → wilk → troglodyta → bohater? → ?
- tragizm pokolenia w świetle etosu rycerskiego:

– rycerz miał walczyć uczciwie, etycznie, a na pokoleniu Kolumbów wojna wymusiła konieczność uciekania się do podstępów, konspiracji (Polacy w otwartej walce nie miałoby szans z Niemcami)

– podmiot liryczny wyraża obawę pokolenia, że zostaną nazwani „rycerzami czasów pogardy” (tymi, co odrzucili rycerski etos):

Czy nam postawią z litości chociaż, nad grobem krzyż...